

Sygnatura akt III RC 48/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

J., dnia 10 czerwca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Jaworze III Wydział Rodzinny i Nieletnich w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Justyna Bronkowska-Bulanda

Protokolant: st. sekr. Elżbieta Dąbrowska

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2016 r. w Jaworze

na rozprawie

sprawy z powództwa J. N.

przeciwko B. N.

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego

i z powództwa wzajemnego B. N.

przeciwko J. N.

o podwyższenie alimentów

I. oddala powództwo główne;

II. oddala powództwo wzajemne;

III. znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania i orzeka, że nieuiszczone w sprawie koszty sądowe poniesie Skarb Państwa.

Sygn. akt III RC 48/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 marca 2016 roku powód J. N. wniósł o ustalenie, że jego obowiązek alimentacyjny wobec pozwanej B. N. ustał. Wniósł również o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu podał, że pozwana ma już rocznikowo 20 lat, a w czasie ustalania wysokości renty alimentacyjnej miała lat 15. Podał, że on pracuje w Wielkiej Brytanii jako robotnik budowlany i nikt mu nie pomaga.

W odpowiedzi na pozew pozwana działająca przed swojego pełnomocnika A. N. (matkę), wniosła o oddalenie powództwa i wniosła powództwo wzajemne domagając się podwyższenia alimentów z kwoty 650,00 zł do kwoty 800,00 zł miesięcznie poczynając od 1 czerwca 2016r., z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz o zwrot kosztów procesu. Na uzasadnienie powyższego pełnomocnik pozwanej podała, że pozwana nadal się uczy w II klasie (...) w J., jedynym dochodem rodziny są alimenty, z których nie da się utrzymać dwójki dzieci. Matka pozwanej jest bezrobotna bez prawa do zasiłku, poszukuje zatrudnienia. Pozwana korzysta z opieki lekarskiej, w tym prywatnej w zakresie psychiatrii, psychologii, okulistyki, ginekologii i endokrynologii, z uwagi na liczne dolegliwości. Podała, że pozwana posiada lekki stopień upośledzenia i jest niepełnosprawna, dlatego wymaga wsparcia i opieki, gdyż jest nieporadna życiowo. Nadto ponosi koszty dojazdów do szkoły i na praktyki. Miesięczne wydatki związane z utrzymaniem mieszkania pełnomocnik pozwanej oszacowała na kwotę ok. 900,00 zł. Podała, że nie zna wysokości

zarobków powoda jednak wskazała, że nie łożył on regularnie orzeczonych alimentów, ponadto nie interesuje się swoimi dziećmi.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Sąd Rejonowy w Jaworze wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2012 roku w sprawie o sygn. III RC 223/11 określił wysokość renty alimentacyjnej na rzecz małoletniej wówczas pozwanej B. N. w wysokości 650,00 zł. W dacie wydania wyroku pozwana miała ukończone 15 lat, uczęszczała do I klasy gimnazjum w W. i pozostawała na utrzymaniu matki, A. N., która nie miała wyuczonego zawodu, była zarejestrowana w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna, bez prawa do zasiłku. Wspólnie z nimi zamieszkiwał 12 letni wówczas brat pozwanej S. N., który uczęszczał do V klasy SP w P.. Pozwana wykazywała problemy z nauką, powtarzała klasę, korzystała z konsultacji psychiatrycznych i leczenia z uwagi na zaburzenia lękowo- depresyjne. A. N. chorowała na zakrzepicę żył, ponosząc z tego tytułu koszty zakupu zastrzyków w kwocie po 155,00 zł miesięcznie. Ponośliła koszty związane z wizytami córki u psychiatry, okulisty i zakupem leków, okularów. Małoletnia miewała także problemy z żyłami. Miesięcznie matka pozwanej ponosiła koszty utrzymania: 64,00 zł za butlę z gazem, 104,00 zł za RTV, TV i internet, 125,00 zł za energię elektryczną, 45,00 zł za wywóz śmieci, 66,70 zł na wspólnotę mieszkaniową. Do tego dochodziły kwoty 65,00 zł za wodę i 175,00 zł za kanalizację, raz na trzy miesiące, 99,00 zł podatku od nieruchomości raz na rok. Opał na zimę kupowała w workach, nie stać jej było na jednorazowy zakup opału na całą zimę. Sporadycznie korzystała z pomocy (...). W wyniku sprawy o podział majątku miała spłacić powoda kwotą 11.985,00 zł i oddać mu poszczególne przedmioty wyposażenia. Powód J. N. miał 40 lat, mieszkał w Anglii, gdzie pracował, osiągając dochody w przedziale od 756,00 do 1.440,00 funtów miesięcznie. Żył w konkubinacie. Miesięczne koszty jego utrzymania wynosiły 1.115,00 funtów.

Dowód:

- akta Sądu Rejonowego w Jaworze III RC 223/11 i zgromadzone

w nich dokumenty.

Pozwem z dnia 10 września 2013 roku powód wniósł o obniżenie alimentów do kwoty po 500,00 zł na pozwaną i S. N.. Jego powództwo, wyrokiem z dnia 23 grudnia 2013 roku, sygn. akt VIII RC 274/13 zostało oddalone, podobnie jak złożona od wyroku apelacja. W dacie wydania tego orzeczenia A. N. prowadziła działalność gospodarczą – usługi sprzątające, z których uzyskiwała dochód netto w wysokości ok. 500,00 zł miesięcznie. Na rozpoczęcie działalności otrzymała dofinansowanie z PUP. W pracy korzystała z samochodu. Korzystała z ulgi w składce ZUS. Ponośliła stałe miesięczne koszty utrzymania w wysokości: 200,00 zł za energię elektryczną, 60,00 zł za butlę z gazem, 131,00 zł za RTV i internet, 66,00 zł za opłatę we wspólnocie mieszkaniowej. Raz na trzy miesiące płaciła 203,00 zł za wodę i ścieki. Zimą na opał wydawała kwotę ok. 3.000,00 zł. W wyniku podziału majątku, spłaciła powoda kwotą około 12.000,00 zł, którą uzyskiwała zapożyczając się u rodziny i znajomych. W utrzymaniu korzystała z pomocy swoich rodziców. Nie korzystała z pomocy ośrodka pomocy społecznej. J. N. zamieszkiwał wówczas w Wielkiej Brytanii. Pracował w branży budowlanej uzyskując z tego tytułu dochody netto w granicach od 970,00 do 1.120,00 funtów. Zamieszkiwał wspólnie z konkubinią A. P., zatrudnioną na stanowisku pracownika magazynowego, wówczas na zwolnieniu chorobowym i ich wspólną małoletnią córką A. N., ur. (...). B. N. miała wówczas 17 lat i uczęszczała do III klasy Gimnazjum w W., do którego dojeżdżała autobusem szkolnym. Leczyła się psychiatrycznie i okulistycznie. W tym okresie posiadała już orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności. Chorowała również na zakrzepicę żył.

Dowód:

- akta VIII RC 274/13 tut. Sądu i zgromadzone w nich dokumenty.

Obecnie powód nadal mieszka i pracuje w Wielkiej Brytanii w branży budowlanej na zasadzie samozatrudnienia. Za pracę w okresie od 6 kwietnia 2016r. do 5 maja 2016r. u pracodawcy (...) LTD uzyskał wynagrodzenie 640 £ netto. Nadal mieszka z konkubinią A. P. i ich wspólną małoletnią córką. Uzyskuje analogiczne dochody jak w okresie orzekania o poprzedniej wysokości renty alimentacyjnej, ponosi także analogiczne koszty utrzymania.

Dowód:

- zaświadczenia o wysokości wypłat, k. 45-48,
- z oświadczenia pełnomocnika powoda.

Pozwana B. N. wkrótce ukończy 20 lat. Zamieszkuje wraz z matką i młodszym bratem w P., skąd dojeżdża do szkoły do J. – II klasa (...) (busem) i na praktyki do B. oddalonego o 7 km (samochodem). Miesięczny koszt dojazdu to ok. 120 zł za bus plus koszty paliwa. Pozwana wykonuje praktyki w zawodzie sprzedawcy, uzyskując wynagrodzenie w wysokości ok. 120,00 zł, które przeznacza na swoje potrzeby, w tym utrzymanie psa. Posiada orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności z powodu schorzeń psychicznych i okulistycznych. Jest zdolna do wykonywania pracy lekkiej, spokojnej, nie ma konieczności pełnienia nad nią stałej lub długotrwałej opieki, w tym specjalistycznej. Z aktualnych informacji o jej funkcjonowaniu jako uczennicy (z 29 lipca 2015r. i z 6 maja 2016r.) wynika, że pozwana jest nieśmiała, wykazuje stany lękowe i obniżenie nastroju, jej możliwości poznawcze są obniżone względem jej wieku, zwłaszcza zasób wiedzy o świecie, koncentracja uwagi, zasób słownictwa, znajomość i rozumienie zasad społecznych, konwenansów, rozumienie werbalne i umiejętność zapamiętywania nowo poznanego materiału. Mimo tego pozwana jest bardzo pracowita i stara się przezwyciężyć problemy w edukacji, choć wymaga w tym celu wsparcia i odpowiedniego podejścia grona pedagogicznego. Pozwana korzysta z pomocy lekarzy specjalistów: psychiatry i psychologa, ginekologa-endokrynologa, stomatologa i okulisty. Wizyty u endokrynologa i stomatologa opłaca prywatnie. Podjęła próbę leczenia na NFZ, jednak jej matka uznała, że pozwana nie otrzymywała właściwej opieki medycznej (zwłaszcza pod kątem ginekologicznym). Obecnie ustały u niej objawy zakrzepicy żył. Posiada minimalną skoliozę odcinka lędźwiowego kręgosłupa, obecnie nie wiąże się to z odpłatnymi świadczeniami. Pozostaje na utrzymaniu matki – A. N., której dochód stanowią otrzymywane od powoda alimenty i świadczenie wychowawcze na brata pozwanej S. N.. Matka pozwanej nie pracuje, pozostając od marca 2014 roku zarejestrowana jako bezrobotna bez prawa do zasiłku, posiada wykształcenie średnie, odbywała staże w gimnazjum, w urzędzie miasta. Szuka pracy. Poności koszt utrzymania mieszkania w wysokości: 200,00 zł miesięcznie za energię elektryczną, 230,00 zł kwartalnie za wodę i ścieki, 36,00 zł miesięcznie za wywóz śmieci, 14,00 zł kwartalnie kaucji za śmietnik, 180,00 zł miesięcznie za utrzymanie części wspólnych nieruchomości, 110,00 zł za internet, 40,00 zł za abonament komórkowy pozwanej. Poszukuje pracy przez PUP. Rodzina korzysta co miesiąc z pomocy żywieniowej z MOPS.

Dowód:

- zaświadczenia lekarskie, k. 17, 18, 20, 37,
- zaświadczenie PUP, k. 19,
- informacja o uczniu, k. 23, 27,
- zaświadczenia o praktykach, k. 24, 25,
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, k. 26,
- karta informacyjna leczenia, k. 33,
- skierowanie, k. 34,
- karta badania USG kończyn dolnych, k. 36,
- zawiadomienie o zaliczkach, k. 38,
- paski opłat za prąd, k. 39,
- dowody wpłat, k. 40, 41,

- opłata za kosz, k. 42,
- zeznania świadka A. N., k. 49-50,
- przesłuchanie pozwanej, k. 50.

Sąd zważył co następuje:

Na wstępie Sąd wskazuje, iż dowody znajdujące się na kartach: 28, 29, 30, 31 i 32, jako dotyczące okresu nieobjętego przedmiotem rozpoznania, Sąd pominął jako nieprzydatne dla wykazania stanu faktycznego.

Zarówno powództwo jak i powództwo wzajemne nie zasługiwały na uwzględnienie. Zgodnie z art. 133 § 1 kro rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Zgodnie natomiast z § 3 powyższego artykułu rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się. Granicą czasową do jakiej rodzic zobowiązany jestłożyć na utrzymanie dziecka, jest osiągnięcie przez nie takiego stopnia wykształcenia, adekwatnego do jego możliwości intelektualnych, które pozwoli mu na samodzielne utrzymanie i egzystencję. W realiach niniejszej sprawy, biorąc pod uwagę możliwości pozwanej oraz obrany przez nią kierunek nauki, obowiązek ten istniał będzie co najmniej do ukończenia przez nią nauki w (...). Obecnie bowiem, bez wyuczonego zawodu, szanse pozwanej na znalezienie pracy są znacząco niższe. Z orzeczenia o niepełnosprawności wynika, że choć pozwana jest niepełnosprawna w stopniu lekkim, jest zdolna do wykonywania lekkiej, spokojnej pracy. Tym samym zasadne jest zdobywanie przez nią umiejętności i wiedzy w kierunku, w którym się kształci, zwłaszcza, że ważnym jest, aby pozwana stała się jak najbardziej samodzielną, komunikatywną i nie potrzebowała w dorosłym życiu stałej pomocy i opieki matki. Materiał dowodowy, w tym aktualne informacje o funkcjonowaniu pozwanej jako uczennicy (z 29 lipca 2015r. i z 6 maja 2016r.) czy zaświadczenia ze szkoły i z praktyk, wykazał, że pozwana sumiennie wypełnia obowiązek szkolny, jest bardzo pracowita i jak na swoje możliwości czyni wszystko, aby wykształcić się i zdobyć zawód. Nie można więc uznać, że pozwana nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się. Jednocześnie obecnie jest w stanie sama zdobyć środki na swoje utrzymanie w bardzo ograniczonym zakresie, a to wyłącznie w kwocie 120 zł, którą otrzymuje w ramach praktyk uczniowskich. Jej usprawiedliwione potrzeby z pewnością zaś nie zmalały od 23 grudnia 2013r., kiedy to Sąd ostatnio orzekał w kwestii renty alimentacyjnej przysługującej pozwanej, odmawiając jej obniżenia. Z utrzymaniem pozwanej wiążą się bowiem wydatki na dojazdy do szkoły i na praktyki oraz na przybory i materiały szkolne, na wyżywienie, odzież, koszty mieszkania, kosmetyki i środki higieniczne, a także na leki i wizyty lekarskie, albowiem pozwana, co zostało udowodnione, leczy się obecnie zwłaszcza pod kątem schorzeń ginekologicznych i endokrynologicznych i nie zawsze może liczyć na fachową pomoc w ramach świadczeń z NFZ. Powód nie udowodnił też, aby dalszy udział w kosztach utrzymania córki, był połączony z nadmiernym dla niego uszczerbkiem. Przede wszystkim, pomimo że był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wykazał się znikomą inicjatywą dowodową, również bardzo lakonicznie uzasadniając swoje żądanie. Nawet wezwany przez Sąd do złożenia dokumentów odzwierciedlających jego dochody z ostatnich trzech miesięcy, przedstawił zaświadczenie o wysokości wypłat za okres jedynie jednego miesiąca, nadto nie przetłumaczone na język polski. Wynika z niego, że powód w okresie od 6 kwietnia 2016r. do 5 maja 2016r. zarobił u wskazanego w zaświadczeniu pracodawcy 640,00 £. Pełnomocnik powoda wskazał jeszcze, że powód posiada porównywalne zarobki jak we wcześniejszych sprawach o alimenty. Podczas ostatniego postępowania w tym przedmiocie, toczącego się w 2013r. Sąd ustalił, że powód zarabiał od 970,00 do 1.120,00 funtów miesięcznie. Przy tej kwocie, alimenty płacone na pozwaną, w przeliczeniu o wartości 116 funtów miesięcznie, stanowią ok. 10% tych dochodów. Nie zostały jednocześnie przedłożone żadne informacje ani tym bardziej dokumenty na okoliczność kosztów utrzymania powoda. Co więcej, możliwości zarobkowe obowiązanego do renty alimentacyjnej rozważać należy w oparciu o zasady wpływające z art. 135 kro ugruntowane wieloletnim orzecznictwem, tj. dochody jakie osiągnąłby wykorzystując pełnię swoich sił i umiejętności. Tymczasem w oparciu o powszechnie dostępne dane widniejące na stronach internetowych można ustalić, że w 2016 roku w Wielkiej Brytanii, minimalna stawka godzinowa dla pracownika powyżej 25 roku życia, nieposiadającego jakichkolwiek kwalifikacji,

niezależnie od tego czy jest zatrudniony na umowie o pracę czy też samozatrudnieniu, wynosiła 7,20 £ za godzinę pracy, co przy 40 godzinnym tygodniu daje kwotę 1.152,00 £ miesięcznie brutto. Analiza ogłoszeń o pracę w okolicach miejscowości L., M. czy N., wskazuje, że stawki w branży budowlanej wahają się od 10,00 do 17,00 £ za godzinę, co przekłada się odpowiednio na miesięczne zarobki rzędu 1.600,00-2.720,00 £ brutto. Powyższe okoliczności świadczą o tym, że powód jest w stanie łożyć na córkę alimenty w dotychczasowej wysokości i powinien to nadal czynić, albowiem jego obowiązek alimentacyjny względem niej nie wygasł, a ponadto nie wnioskował on nawet o obniżenie renty alimentacyjnej.

Co do żądania podwyższenia kwoty alimentów do 800,00 zł miesięcznie, to również nie znajduje ono uzasadnienia. Matka powódki wzajemnej, na której również spoczywa ciężar dostarczenia córce środków utrzymania, podobnie jak w 2012 roku pozostaje bez zatrudnienia. W międzyczasie bez powodzenia prowadziła działalność gospodarczą. Swoją aktywność w poszukiwaniu zatrudnienia ogranicza do przeglądania ofert z PUP. Stoi na stanowisku, że nie może podjąć pracy z powodu konieczności opieki nad córką. Z tym stanowiskiem nie sposób się zgodzić, gdyż o ile Sąd rozumie chęć pomocy córce w każdej sytuacji, to z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności jak i pozostałej dokumentacji medycznej nie wynika, aby powódka wzajemna wymagała stałej opieki osób trzecich. Jej nieporadność i ograniczenia nie są aż tak istotne, aby opiekować się nią w stopniu zbliżonym do kilkuletniego dziecka. Stąd też nie ma obiektywnych przeszkód w podjęciu przez matkę powódki wzajemnej zatrudnienia, zwłaszcza, że do czasu usamodzielnienia się córki ją również obciąża obowiązek alimentacyjny. Stąd też Sąd nie uwzględnił utraty źródła dochodów w postaci działalności gospodarczej, podobnie bowiem jak w przypadku powoda, możliwości zarobkowe matki pozwanej (powódki wzajemnej) rozważane są w oparciu o art. 135 kro. Dodatkowo sama pozwana (powódka wzajemna) zaczęła uzyskiwać pewne dochody, które może i powinna przeznaczać na część własnego utrzymania. Upływ czasu w tej sytuacji nie jest więc okolicznością nakazującą podwyższenie alimentów w jakiegokolwiek kwocie.

Wobec wystosowania powództwa wzajemnego i oddalenia obu powództw, orzeczenie o kosztach wydano w oparciu o art. 100 kpc, znosząc wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania. Jednocześnie nieuiszczone koszty sądowe w postaci opłaty od pozwu wzajemnego, od uiszczenia której powódka wzajemna była tymczasowo zwolniona, poniesie Skarb Państwa, na podstawie art. 113 uksc, albowiem brak podstaw aby obciążać nimi powoda, w sytuacji, gdy powództwo wzajemne zostało oddalone.